

EXAMENSARBETE

Våren 2014

Sektionen för lärande och miljö
Psykologi

Samband mellan svenska ungdomars välmående och föräldrabeteendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll

Författare

Mattias Ipsonius

Malin Knutsson

Handledare

J. Gowert Masche

Examinator

Marcus Johansson

Samband mellan svenska ungdomars välmående och föräldrabeteendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll

Mattias Ipsonius och Malin Knutsson
Sektionen för lärande och miljö
Högskolan Kristianstad
Våren 2014

Abstract

Syftet med denna studie är att undersöka vilket samband föräldrabeteendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll har för svenska ungdomars välmående. Deltagarna ($n = 76$), fördelade på 40 flickor och 36 pojkar, läser vid en svensk gymnasieskola där enkätundersökningen också genomfördes. Enkäten byggde på fem befintliga mätinstrument som avsåg mäta emotionellt stöd, psykologisk kontroll, affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. Enkäten utformades så att det skulle vara möjligt att genomföra analyser för respektive kön samt för mammors och pappors föräldrabeteende var för sig. Resultaten visar på positiva samband mellan föräldrabeteendet emotionellt stöd och ungdomars affektiva välbefinnande och livstillfredsställelse samt ett negativt samband mellan emotionellt stöd och depressiva känslor. Mellan föräldrabeteendet psykologisk kontroll och både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse framkom negativa signifikanta samband. En deskriptiv jämförelse avseende könsskillnader visade indikationer på att mammors respektive pappors föräldrabeteende har olika inverkan på ungdomars välbefinnande.

Ämnesord: affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse, depressiva känslor, föräldrabeteende, emotionellt stöd, psykologisk kontroll och ungdomar.

Syftet med denna studie är att undersöka vilket samband föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll har för svenska ungdomars välmående.

Ett flertal studier har undersökt olika delar av föräldrars beteende och hur detta inverkar på ungdomars utveckling. En del studier har fokuserat på att minska risken för avvikande beteende hos ungdomar medan andra studier valt att undersöka områden som ungdomars välmående och ungdomars optimala utveckling. Då studier av Biswas-Diener, Vittersø och Diener (2010) och Lyubomirsky, King och Diener (2005) visat att ett högt välmående och en hög livstillfredsställelse förbättrar livet signifikant inom de fyra områdena arbete och inkomst, hälsa och livslängd, samhällsnytta och sociala relationer är det angeläget att undersöka vad som påverkar en individs välmående och livstillfredsställelse. Vuxnas livstillfredsställelse och affektiva välbefinnande har kartlagts extensivt men ungdomars livstillfredsställelse och affektiva välbefinnande är inte lika väl undersökt (Suldo & Huebner, 2004). Ett högt affektivt välbefinnande innebär att individen upplever positiva känslor och är på gott humör samtidigt som denne upplever få negativa känslor. Livstillfredsställelse utgår ifrån hur nöjd individen är med livet i sin helhet (Diener & Ryan, 2009).

Det finns ett antal studier som visar att ett stödjande föräldrabetende är positivt korrelerat med ungdomars välmående. Exempelvis har emotionellt stöd från föräldrarna uppvisat positiva samband med ungdomars livstillfredsställelse i USA (Suldo & Huebner, 2004). Ytterligare forskning genomförd i USA visar på samband mellan föräldrars tillfredsställelse av ungdomars grundläggande psykologiska behov och ungdomars affektiva välbefinnande (Simsek & Demir, 2012). Den auktoritativa föräldrastilen är ett återkommande inslag i forskning om föräldrabetenden och innebär att föräldern är varm, delaktig, principfast, sätter och upprätthåller gränser för barnet (Steinberg, 2001). En studie genomförd på unga begåvade arabiska ungdomar i Israel visar att den auktoritativa föräldrastilen har betydande inverkan på begåvade barns välmående (Dwairy, 2004). Andra studier inom området har visat att den demokratiska föräldrastilen är positivt korrelerad med subjektivt välbefinnande och livstillfredsställelse hos turkiska studenter (Deniz, Karakuş, Traş, Eldeleklioğlu, Özyeşil, & Hamarta, 2013). Detta positiva samband framträder även i studier genomförd på kinesisk population. I denna studie mättes föräldrastil, upplevt stöd från föräldrarna, relation till föräldrarna och ungdomars

psykologiska välmående i familjer med mindre fördelaktig ekonomi (Shek, 2002). Ovanstående studier stödjer tanken att föräldrars beteende och emotionella stöd påverkar ungdomars välmående i undersökta delar av världen, men det saknas studier hur föräldrars beteende och emotionella stöd samvarierar med svenska ungdomars välmående.

Det finns också forskning på hur föräldrabetenden samverkar med psykologisk ohälsa. Exempelvis har studier visat att ungdomar som upplever högt emotionellt stöd från sina föräldrar visar på mindre depressiva symptom (Kaltiala-Heino, Rimpelä, Rantanen & Laippala, 2001; Piko, Luszczynska & Fitzpatrick, 2013). Andra studier visar att ungdomar som upplever att deras föräldrar är överkontrollerande uppvisar högre nivåer av depression och lägre grad av livstillfredsställelse (Schiffrin, et al., 2013). Vidare har en studie genomförd på brittiska ungdomar av etnisk minoritet visat att höga poäng på den upplevda kvalitén i föräldraskapet samvarierar med mindre psykologiska svårigheter (Maynard & Harding, 2010). Andra studier har påvisat samband mellan föräldrabetendet psykologisk kontroll och depressiva känslor hos barn och ungdomar (Barber, Xia, Olsen, McNeely & Bose, 2012; Stankov, 2013). Sammantaget verkar föräldrars beteende inverka både positivt och negativt på ungdomars välmående och utveckling beroende på vad som undersöks. Detta leder fram till hypotesen att emotionellt stöd från föräldrarna även samvarierar med svenska ungdomars välmående.

Tidigare studier har även påvisat skillnader mellan emotionellt stöd från mamman respektive pappan, även om detta område inte är så väl undersökt (Milevsky, Schlechter, Netter & Keehn, 2007). I en studie visade sig framförallt emotionellt stöd från föräldern av samma kön utgöra en viktig skyddsfaktor mot depressiva symptom (Piko, Kovacs & Fitzpatrick, 2009). En annan studie genomförd i USA visade att emotionellt stöd från mamman hade större betydelse för ungdomars välbefinnande än emotionellt stöd från pappan (Milevsky et al., 2007). I denna studie beskrivs även att pappan och mamman tycks ha olika roller i barnets liv, pappans roll beskrivs som mer lekfull medan mamman står för huvudansvaret av barnets uppfostran.

Vidare har en annan studie visat på skillnader mellan betydelsen av mammans respektive pappans föräldrabetende där det framkom att framförallt pappans tillfredsställande av ungdomens psykologiska behov (autonomi, kompetens och samhörighet) samvarierar med ungdomens affektiva välbefinnande (Simsek & Demir, 2012). Då dessa studier visar motstridiga resultat

krävs vidare undersökning vad gäller könsskillnader i föräldrarnas beteende och vilken betydelse detta har för ungdomars välbefinnande.

Utöver skillnader i hur flickor respektive pojkar påverkas av sin mammas respektive pappas föräldrabetende har det även påvisats könsskillnader vad gäller ungdomars välmående. Enligt socialstyrelsens folkhälsorapport från år 2009 upplever betydligt fler flickor än pojkar att de har ett nedsatt psykiskt välbefinnande. Störst visade sig skillnaden vara mellan könen i åldersgruppen 16-19 år. En studie som undersökte könsskillnader avseende psykosociala riskfaktorer bland slovenska ungdomar i åldern 14-19 år bekräftar att flickor i högre grad uppvisar depressiva känslor än pojkar. Flickor har dessutom i större utsträckning lägre självförtroende än pojkar. Vidare kände sig flickorna mer känslomässigt påverkade av konflikter med sina föräldrar än pojkarna, vilket tolkas av författarna i studien som att flickor möjligen är mer känsliga för familjeangelägenheter och att familjerelationer är viktigare för flickors känslomässiga välbefinnande än för pojkars välbefinnande (Tomori, Zalar & Plesnicar, 2000). En annan studie som visar på att relationer har större betydelse för flickor än för pojkar är en studie inom mobbningsområdet som undersökt relationell aggression mellan ungdomar, vilket kan vara exempelvis att utesluta någon eller att tala illa om någon. Studien visade att relationell aggression påverkar flickor mer negativt än pojkar. Flickor ansåg i högre grad än pojkar att relationell aggression skadade deras vänskapsrelationer och flickor upplevde även att de själva tog mer skada av att utsättas för detta beteende än vad pojkar gjorde (Goldstein & Tisak, 2004). Då flickor verkar lägga större vikt vid relationer jämfört med pojkar leder detta fram till frågeställningen om att flickor möjligen påverkas mer av föräldrarnas beteende än vad pojkar gör.

Trots att nuvarande forskning visar på att föräldrastil och emotionellt stöd från föräldrarna samvarierar med ungdomars välmående, avsaknad av depressiva symptom och minskad risk för avvikande beteende är den otillräcklig i minst fyra avseenden.

För det första saknas studier på en svensk population som mäter samband mellan föräldrars emotionella stöd och ungdomars välmående. En studie genomförd på en svensk population kan således komplettera med kunskap gällande huruvida sambanden är giltiga även i Sverige.

För det andra saknas studier som mäter livstillfredsställelse, affektivt välbefinnande, emotionellt stöd, depressiva känslor och psykologisk kontroll inom samma population. Denna studie utgår ifrån att välbefinnande/välmående är uppdelat i en affektiv del (affektivt välbefinnande) och i en kognitivt utvärderande del (livstillfredsställelse) vilket också stöds av ett antal moderna studier inom lyckoforskningen (Boniwell, & Ayers, 2013; Brülde, 2007; Diener & Ryan, 2009; Fors, 2012). Ett högt affektivt välbefinnande innebär att individen upplever positiva känslor och är på gott humör samtidigt som denne upplever få negativa känslor. Livstillfredsställelse är en utvärderande kognitiv komponent av välbefinnandet och bygger på en övergripande värdering av hur nöjd individen är med livet i sin helhet (Diener & Ryan, 2009). Tidigare undersökningar ger således en ofullständig bild av föräldrars inverkan på ungdomars välbefinnande. Att inkludera även depressiva känslor i undersökningen skapar ytterligare möjlighet att validera hur individen mår. Psykologisk kontroll betraktas som ett dysfunktionellt föräldrabeteende då det samvarierar med flera aspekter som hindrar ungdomars positiva utveckling och välmående. Genom att även mäta detta beteende genereras mer omfattande information över hur ungdomen upplever sina föräldrars beteende. En studie som innehåller alla dessa variabler har således ökade möjligheter att göra välgrundade konklusioner av uppvisade resultat.

För det tredje visar tidigare studier upp motstridiga resultat när det gäller huruvida det emotionella stödet från mamman respektive pappan korrelerar olika med ungdomars välmående. Sverige är enligt The Gender Equality Index det mest jämställda landet inom EU (European Institute for Gender Equality, EIGE, 2013). Sverige är också ett av de länder som kan erbjuda sina medborgare en generös föräldraförsäkring samt en jämställdhetsbonus som utfaller då båda föräldrarna delar på föräldradagarna. Denna lagstiftning uppmuntrar till ett delat ansvar av barnets uppfostran. En följd av detta skulle kunna vara att eventuella skillnader, mellan hur mammans respektive pappans föräldrabeteende samvarierar med ungdomars välmående, är mindre i Sverige jämfört med andra mindre jämställda länder.

För det fjärde har det även påvisats könsskillnader vad gäller ungdomars välmående. Flickor lider i större utsträckning än pojkar av depressiva känslor och har i genomsnitt lägre självförtroende än pojkar. Studier med olika inriktningar har även visat indikation på att flickor verkar lägga större vikt vid relationer än vad pojkar gör och att de i högre grad påverkas känslomässigt av

relationsproblem, exempelvis med föräldrar eller vänner. Detta kan tänkas innebära att flickor i större utsträckning än pojkar påverkas av såväl föräldrars positiva som negativa beteenden. Genom att beskriva möjliga könsskillnader kommer således denna studie att kunna bidra med ytterligare kunskap vad gäller flickors och pojkars välbefinnande. Utöver detta kommer studien undersöka huruvida det finns någon skillnad i korrelationsstyrka vad gäller samband mellan flickors respektive pojkars välbefinnande och föräldrarnas beteende.

Studiens syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll samvarierar med svenska ungdomars välmående.

Hypoteser

1. Affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse är positivt korrelerade med föräldrabetendet emotionellt stöd.
2. Affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse är negativt korrelerade med föräldrabetendet psykologisk kontroll.
3. Depressiva känslor är negativt korrelerat med föräldrabetendet emotionellt stöd.
4. Depressiva känslor är positivt korrelerat med föräldrabetendet psykologisk kontroll.
5. Flickor uppvisar högre nivå av depressiva känslor och lägre nivå av affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse jämfört med pojkar.

Deskriptiva jämförelser

Studien avser även att på en deskriptiv nivå jämföra huruvida det finns några skillnader mellan hur föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll från mamman respektive pappan samvarierar med ungdomars affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. Det kommer även att jämföras om flickors affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse

och depressiva känslor visar starkare samband med föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll i jämförelse med pojkars resultat på samma variabler.

Metod

Deltagare

Deltagare i denna studie var 76 elever från årskurs 1-3 vid det naturvetenskapliga programmet vid en gymnasieskola i Helsingborg. Könsfördelningen mellan deltagarna var 40 flickor och 36 pojkar med en åldersfördelning på 16-20 år ($M = 17.41$, $SD = 1.01$). Samtliga elever deltog i undersökningen men ett partiellt bortfall uppstod då vissa enkäter inte fyllts i fullständigt eller korrekt. Bortfallet framgår av Tabell 1.

Material

Följebrev och enkät finns i sin helhet som bilaga till uppsatsen.

Inledande frågor

Inledningsvis ombads deltagarna ange kön och ålder och därefter definiera vilken person de tänkte på när de besvarade frågor om sina föräldrar. Alternativen var biologisk förälder, styvförälder eller liknande, adoptivförälder eller annan vuxen person. Denna fråga fanns med för att möjliggöra jämförelser förutsatt att underlaget visade sig vara tillräckligt stort. Det visade sig dock att 97,4% av deltagarna avsåg sin biologiska mamma och 94,4% avsåg sin biologiska pappa och således fanns inget underlag för att använda denna variabel i studiens korrelationsanalyser.

Emotionellt stöd och psykologisk kontroll

Med emotionellt stöd menas i denna studie upplevelsen av att må bättre efter att ha pratat om sina bekymmer med föräldrarna, att få uppmuntran och beröm, att föräldrarna visar kärlek och uppskattning och att barnet känner att föräldrarna vill göra saker tillsammans med denne. För att mäta emotionellt stöd användes en underskala innehållande 10 påståenden från en reviderad version av Child Report of Parent Behavior Inventory, CRPBI, ursprungligen från Schaefer (1965) (Barber, Stolz & Olsen, 2005).

Föräldrars psykologiska kontroll refererar ursprungligen till ett beteende som innebär att föräldern på ett manipulativt sätt håller tillbaka och ogiltigförklarar barnet. Exempel på beteendet kan vara att utsätta barnet för villkorlig kärlek, använda sig av skuld känslor, kritisera, beskriva sin skam och besvikelse över barnet, dominansbeteenden och att utöva överdriven kontroll av allt som barnet företar sig (Barber, 1996). Begreppet har sedan vidareutvecklats av Barber et al. (2012) bland annat genom att fråga ungdomar vilka föräldrabetenden som i deras tycke kommuniserar att föräldrarna inte respekterar deras individualitet. Vidareutvecklingen av begreppet ledde till att Barber et al. (2012) skapade Psychological Control – Disrespect Scale PCDS vilken uppvisar bättre förmåga att predicera ungdomsdepression och antisocialt beteende än deras tidigare mätinstrument Psychological Control Scale PCS. Psykologisk kontroll i denna studie har således mätts med hjälp av Psychological Control – Disrespect Scale PCDS som innehåller 8 påståenden (Barber et al., 2012).

Svarsalternativen för både emotionellt stöd och psykologisk kontroll var ”stämmer inte alls” (0), ”stämmer dåligt” (1), ”stämmer någorlunda” (2) samt ”stämmer precis” (3). En totalsumma för föräldrarna, dels var för sig och dels tillsammans, räknades fram för både emotionellt stöd och psykologisk kontroll. Enkäten var utformad så att deltagaren besvarade frågor angående sin mamma respektive pappa var för sig. Den inre reliabiliteten uppmättes med Cronbachs alfa till .92 på de påståenden som tillhör emotionellt stöd för mamman vilket bedöms som mycket god inre reliabilitet. För de påståenden som tillhör emotionellt stöd hos pappor uppmättes Cronbachs alfa till .95 vilket också bedöms som mycket god inre reliabilitet. Vidare uppmättes Cronbachs alfa till .72 gällande de påståenden som tillhör psykologisk kontroll för mamman vilket bedöms vara en tillfredsställande inre reliabilitet. För de påståenden som tillhör psykologisk kontroll för pappan uppmättes Cronbachs alfa till 0.81 vilket bedöms som en god inre reliabilitet.

Depressiva känslor

Med depressiva känslor menas i denna studie att känna sig ledsen, ensam, bekymrad, oälskad, att inte tycka om sig själv, att vara missnöjd med sitt utseende, känslan av att göra allt fel och känslan av att det inte kommer att gå bra i livet (Barber et al., 2005). Depressiva känslor mättes i denna studie med en kortversion av ”Child Depression Inventory” bestående av 10 påståenden som översattes från engelska till svenska. Skalan är hämtad ifrån Barber et al. (2005) men är

ursprungligen framtagen av Kovacs (1992). Deltagaren angav vilket av tre alternativ som bäst beskrev hur han eller hon mådde. Svartalternativen gav 0, 1 eller 2 poäng. I denna studie uppmättes den inre reliabiliteten med Cronbachs alfa till .77 vilket bedöms som en god inre reliabilitet. Eftersom depressionsskalan bestod av både positiva och negativa påståenden vändes de påståenden som var positivt utformade. Därefter beräknades en totalsumma där ett högt värde innebar fler depressiva känslor.

Affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse

För att mäta affektivt välbefinnande användes instrumentet ”Swedish Core Affect Scale” (Västfjäll, Friman, Gärling & Kleiner, 2002). Deltagaren uppgav hur ofta denna hade upplevt olika känslor under den senaste veckan. Instrumentet rapporterar skalor från de två dimensionerna av ”core affect”, valens (obehaglig-behaglig) och aktivering (stillsamhet-upphetsning). Skalan bestod av totalt 10 items med vardera tre ord som beskrev olika typer av känslor, exempelvis ”glad, munter belåten” och ”ledsen, nedstämd, missnöjd”. Deltagaren ombads ange hur ofta han eller hon upplevt dessa känslor under den senaste veckan. Svartalternativen var en skala från 0-6 där 0 motsvarade ”inte alls”, 3 motsvarade ”halva tiden” och 6 motsvarade ”hela tiden”. Hälften av skalans items mätte positiv affekt och hälften negativ affekt. Den inre reliabiliteten uppmättes mellan samtliga items med Cronbachs alfa till .89, vilket bedöms som mycket god inre reliabilitet. Affektivt välbefinnande beräknades genom att negativa påståenden vändes och därefter summerades poängen för samtliga känslor.

Skalan som mätte livstillfredsställelse bestod av fem påståenden som mätte hur nöjd deltagaren kände sig med livet i sin helhet (Diener, Emmons, Larsen & Griffin, 1985). Deltagaren ombads ange i vilken grad han eller hon höll med om respektive påstående. Svartalternativen var ”instämmer inte alls” (0), ”instämmer inte” (1), ”instämmer inte helt” (2), ”varken instämmer eller inte” (3), ”instämmer på ett ungefär” (4), ”instämmer” (5) samt ”instämmer helt” (6). Den inre reliabiliteten uppmättes med Cronbachs alfa till .86 och bedöms således som god. Deltagarens livstillfredsställelse beräknades genom att summera deltagarens poäng för de fem olika påståendena.

Procedur

De deltagande eleverna samlades i två olika klassrum. Inledningsvis beskrevs syftet med studien och enkäten gick igenom. Information gavs även om att deltagandet var frivilligt. Enkäten fylldes i under tiden författarna var närvarande i klassrummet och det fanns möjlighet för deltagarna att ställa frågor. Då samtliga deltagare hade fyllt i enkäten tilldelades deltagarna skriftlig information som innehöll studiens syfte, författarnas och handledarens namn och kontaktuppgifter, samt information om möjlighet att ta del av resultaten.

Resultat

Inledningsvis utfördes beskrivande statistiska analyser där medelvärden och standardavvikelser beräknades för samtliga deltagare samt för flickor och pojkar var för sig. Deskriptiva data presenteras i tabell 1. Vidare undersöktes normalfördelningen hos variablerna. För att data ska vara normalfördelade gäller att värdet på skewness ska ligga inom intervallet $[-1; +1]$ (Aron, Coups & Aron, 2013). Variablerna depressiva känslor, psykologisk kontroll hos pappan och även samtliga variabler för emotionellt stöd visade sig inte vara normalfördelade. Då flera av variablerna inte var normalfördelade genomfördes korrelationer med både Pearsonkorrelationen och Spearmans rho, då den senare inte förutsätter normalfördelade data. Resultaten av de båda instrumenten var snarlika vilket medförde att vi kunde bortse ifrån snedfördelningen av vissa variabler. Då Pearsonkorrelationen är vanligast förekommande och för att kunna jämföra våra resultat med andra studier valde vi att presentera resultaten av Pearsonkorrelationerna. Korrelationerna presenteras i Tabell 2.

Tabell 1

Deskriptiva data

Variabel	<i>n</i>	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>skewness</i>
<i>Samtliga deltagare</i>						
Ålder	76	16	20	17.41	1.01	.14
Emotionellt stöd från mamman	71	0	30	24.86	5.67	-1.70
Emotionellt stöd från pappan	69	0	30	22.33	7.75	-1.39
Totalt emotionellt stöd	66	0	60	47.12	11.61	-1.22
Psykologisk kontroll från mamman	73	0	24	6.58	4.24	.53
Psykologisk kontroll från pappan	70	0	24	6.50	5.05	1.37
Total psykologisk kontroll	68	0	48	12.65	8.09	.72
Affektivt välbefinnande	71	0	60	38.73	9.51	-.49
Livstillfredsställelse	73	0	30	19.53	6.47	-.58
Depressiva känslor	71	0	20	3.34	3.11	1.61
<i>Flickor</i>						
Ålder	40	16	20	17.35	1.12	.28
Emotionellt stöd från mamman	37	0	30	24.78	5.81	-1.73
Emotionellt stöd från pappan	35	0	30	21.86	8.00	-1.40
Totalt emotionellt stöd	33	0	60	46.00	12.42	-1.29
Psykologisk kontroll från mamman	38	0	24	7.50	4.17	.24
Psykologisk kontroll från pappan	36	0	24	7.53	5.04	1.47
Total psykologisk kontroll	35	0	48	14.91	8.38	.54
Affektivt välbefinnande	37	0	60	36.16	9.49	-.70
Livstillfredsställelse	37	0	30	18.62	7.40	-.48
Depressiva känslor	37	0	20	4.00	3.52	1.64
<i>Pojkar</i>						
Ålder	36	16	19	17.47	.88	-.04
Emotionellt stöd från mamman	34	0	30	24.9	5.61	-1.73
Emotionellt stöd från pappan	34	0	30	22.82	7.57	-1.44
Totalt emotionellt stöd	33	0	60	48.24	10.82	-1.12
Psykologisk kontroll från mamman	35	0	24	5.57	4.15	.97
Psykologisk kontroll från pappan	34	0	24	5.41	4.91	1.50
Total psykologisk kontroll	33	0	48	10.24	7.13	.93
Affektivt välbefinnande	34	0	60	41.53	8.84	-.24
Livstillfredsställelse	36	0	30	20.47	5.30	-.35
Depressiva känslor	34	0	20	2.62	2.45	.92

Not. Totalt emotionellt stöd innebär emotionellt stöd beräknat som summan av poängen för emotionellt stöd från mamman och emotionellt stöd från pappan. Total psykologisk kontroll är beräknad på samma sätt, som summan av poängen för psykologisk kontroll från mamman respektive pappan. Min och Max motsvarar den lägsta och högsta möjliga poängen i respektive mätinstrument.

Tabell 2

Korrelationer mellan emotionellt stöd från mamman, emotionellt stöd från pappan, totalt emotionellt stöd, psykologisk kontroll från mamman, psykologisk kontroll från pappan, total psykologisk kontroll, affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Samtliga deltagare</i>									
1. Emotionellt stöd från mamman	-								
2. Emotionellt stöd från pappan	.49**	-							
3. Totalt emotionellt stöd	.82**	.90**	-						
4. Psykologisk kontroll från mamman	-.39**	-.26*	-.38**	-					
5. Psykologisk kontroll från pappan	-.22	-.57**	-.46**	.57**	-				
6. Total psykologisk kontroll	-.34**	-.44**	-.46**	.87**	.90**	-			
7. Affektivt välbefinnande	.26*	.40**	.47**	-.26*	-.50**	-.47**	-		
8. Livstillfredsställelse	.30*	.50**	.52**	-.18	-.29*	-.27*	.61**	-	
9. Depressiva känslor	-.32**	-.53**	-.53**	.09	.22	.16	-.57**	-.71**	-
<i>Flickor</i>									
1. Emotionellt stöd från mamman	-								
2. Emotionellt stöd från pappan	.55**	-							
3. Totalt emotionellt stöd	.84**	.92**	-						
4. Psykologisk kontroll från mamman	-.35*	-.39*	-.45**	-					
5. Psykologisk kontroll från pappan	-.28	-.74**	-.61**	.59**	-				
6. Total psykologisk kontroll	-.35*	-.65**	-.60**	.87**	.91**	-			
7. Affektivt välbefinnande	.26	.45**	.53**	-.30	-.51**	-.51**	-		
8. Livstillfredsställelse	.40*	.66**	.67**	-.36*	-.39*	-.41*	.63**	-	
9. Depressiva känslor	-.52**	-.64**	-.70**	.12	.15	.14	-.49**	-.71**	-
<i>Pojkar</i>									
1. Emotionellt stöd från mamman	-								
2. Emotionellt stöd från pappan	.41*	-							
3. Totalt emotionellt stöd	.80**	.88**	-						
4. Psykologisk kontroll från mamman	-.44**	-.08	-.29	-					
5. Psykologisk kontroll från pappan	-.15	-.34	-.19	.47**	-				
6. Total psykologisk kontroll	-.34	-.09	-.24	.85**	.86**	-			
7. Affektivt välbefinnande	.25	.32	.35	-.12	-.41*	-.30	-		
8. Livstillfredsställelse	.17	.27	.30	.11	-.09	.02	.53**	-	
9. Depressiva känslor	-.05	-.38	-.25	-.04	.23	.050	-.64**	-.74**	-

* $p < .05$, ** $p < .01$

Hypotes 1

Både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse visade positiva signifikanta samband med föräldrabetendet emotionellt stöd. Således bekräftas hypotesen.

Hypotes 2

Både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse visade negativa signifikanta samband med föräldrabetendet psykologisk kontroll. Således bekräftas hypotesen.

Hypotes 3

Depressiva känslor korrelerade starkt negativt med föräldrabetendet emotionellt stöd. Således bekräftas hypotesen.

Hypotes 4

Inget signifikant samband framkom mellan depressiva känslor och föräldrabetendet psykologisk kontroll. Således visar studien inget stöd för denna hypotes.

Hypotes 5

Independent samples t-test genomfördes för att jämföra medelvärdena mellan flickors respektive pojkars affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. I resultaten framkom att enbart skillnaden mellan flickors respektive pojkars affektiva välbefinnande utgör en signifikant skillnad, $t(69) = 2.46, p = .016$ (2-tailed). I denna studie har således pojkarna ett signifikant högre värde på affektivt välbefinnande jämfört med flickor vilket delvis ger stöd för hypotesen. Vad gäller depression och könsskillnader mellan flickor och pojkar framkom följande resultat, $t(69) = -1.91, p = .061$ (2-tailed), vilket innebär att den uppmätta skillnaden mellan könen inte är statistiskt fastställd. Inte heller vid jämförelse av flickors respektive pojkars livstillfredsställelse framkom några signifikanta skillnader, $t(65) = 1.23, p = .223$ (2-tailed).

Deskriptiva jämförelser

De skillnader som tas upp är de som i korrelationsanalyserna visat sig vara $> .2$. Skillnader framkom i samtliga samband mellan mammans respektive pappans emotionella stöd och hur dessa samvarierar med ungdomars affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva

känslor. Pappornas värde var högre än mammornas i samtliga fall (se Tabell 2). Det framkom även skillnader i sambanden mellan mammans och pappans psykologiska kontroll och ungdomars affektiva välbefinnande. Även i denna jämförelse visade sig pappornas värde vara högre än mammornas. En jämförelse visar också på ett samband mellan psykologisk kontroll från pappan och ungdomars livstillfredsställelse. Däremot framkom inga signifikanta samband mellan mammans psykologiska kontroll och ungdomars livstillfredsställelse.

För flickor fanns signifikanta samband mellan emotionellt stöd och affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor och även negativa signifikanta samband mellan psykologisk kontroll och både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse. Däremot saknades samband mellan psykologisk kontroll och depressiva känslor. För pojkarna fanns inga signifikanta samband mellan några av variablerna. Mellan variabeln depressiva känslor och psykologisk kontroll framträdde inga signifikanta samband vid uppdelning av kön och därför kan inga uttalande göras vad gäller könsskillnader och dessa variabler.

Diskussion

Denna studie syftade till att klargöra sambanden mellan svenska ungdomars välmående och föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll.

I likhet med tidigare studier av Shek (2002), Simsek Demir (2012), Suldo & Huebner (2004) kunde positiva signifikanta samband påvisas mellan upplevt emotionellt stöd från föräldrarna och variablerna affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse. Resultaten talar för att dessa samband även skulle kunna generaliseras till svenska förhållanden.

Tidigare studier har visat att ungdomar som upplevde att deras föräldrar var överkontrollerande uppvisade en högre nivå av depression och lägre grad av livstillfredsställelse (Schiffrin, et al., 2013). Det överkontrollerande föräldrabetendet har likheter med föräldrabetendet psykologisk kontroll och borde därför kunna användas i jämförande syfte. Vidare har studier även påvisat samband mellan föräldrabetendet psykologisk kontroll och depressiva känslor hos barn och ungdomar (Barber et al., 2012; Stankov, 2013). I denna studie påvisades signifikanta negativa samband mellan psykologisk kontroll och både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse,

vilket bekräftade studiens hypotes. Studien visar även på ett negativt signifikant samband mellan depressiva känslor och emotionellt stöd. Vad gäller depressiva känslor påvisades emellertid inga signifikanta samband med föräldrabetendet psykologisk kontroll vilket motsäger tidigare forskning. Detta skulle kunna bero på ett för litet urval. En post hoc beräkning av power, med en effektstorlek på .24, vilken är hämtad ifrån Barber et al. (2013) $\alpha = .1$ och $n = 71$, ger power = .66, vilket möjligen kan innebära att utfallet i denna studie beror på slumpen. En annan möjlig förklaring är att urvalet bygger på ett så kallat bekvämlighetsurval, då studien är genomförd vid ett teoretiskt gymnasieprogram. Att det trots en eventuell begränsad varians i urvalet har framkommit samband mellan psykologisk kontroll och både affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse samt även mellan emotionellt stöd och variablerna affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor, talar för att dessa samband skulle vara minst lika stora och kanske större i en mer allmän population.

I studien framkom att pojkarnas medelvärde för affektivt välbefinnande var signifikant högre än flickornas medelvärde. För livstillfredsställelse och depressiva känslor framkom dock inga signifikanta skillnader i avvikelser mot vad som förväntades utifrån tidigare forskning, där exempelvis socialstyrelsens rapport från 2009 rapporterar att flickor i högre grad än pojkar upplever depressiva känslor. Att pojkarna i denna studie visade sig ha signifikant högre genomsnittligt värde på affektivt välbefinnande än flickor sammantaget med den näst intill signifikanta skillnaden mellan flickors respektive pojkars depressiva känslor indikerar på att resultatet trots allt ligger i linje med tidigare forskning. Som tidigare nämnts skulle avsaknaden av signifikanta resultat avseende variabeln depression kunna bero på ett för litet urval. En annan tänkbar förklaring skulle kunna vara brister i översättningen av den engelska skalan till svenska. Detta motsägs dock av att det framkommit samband mellan variablerna emotionellt stöd och depressiva känslor.

Resultatet i denna studie visar på tydliga skillnader i sambanden mellan mammans respektive pappans emotionella stöd och detta beteendes korrelation med ungdomars affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. Korrelationen för pappans emotionella stöd är minst .2 starkare än mammans emotionella stöd för samtliga tre variabler. Tidigare studier har visat på motstridiga resultat vad gäller skillnader i samband mellan

mammors respektive pappors beteende och ungdomars välmående. I en studie visade sig framförallt emotionellt stöd från föräldern av samma kön vara en viktig skyddsfaktor mot depressiva symptom (Piko et al., 2009). En annan studie har visat att emotionellt stöd från mamman hade större betydelse för ungdomars välbefinnande än emotionellt stöd från pappan (Milevsky et al., 2007). Ytterligare en studie som visar på skillnader mellan betydelsen av mammans respektive pappans föräldrabetende undersökte föräldrars tillfredsställelse av ungdomars grundläggande psykologiska behov och denna variabels koppling till ungdomars affektiva välbefinnande. Studien framhöll att framförallt pappans tillfredsställelse av ungdomens psykologiska behov (autonomi, kompetens och samhörighet) samvarierar med ungdomens affektiva välbefinnande (Simsek & Demir, 2012). Tillfredsställelse av ungdomars grundläggande psykologiska behov innefattar hur god relationen mellan föräldrar och barn är och kan jämföras med emotionellt stöd. Resultaten som framkom i studien av Simsek & Demir (2012) bekräftas av resultaten i denna studie, att pappors beteende korrelerar starkare med ungdomars välbefinnande än mammors. Ytterligare en indikation på att pappors beteende korrelerar starkare med ungdomars välmående än mammors beteende är denna studies resultat från korrelationsanalyserna mellan psykologisk kontroll och ungdomars affektiva välbefinnande. Resultaten visar på en skillnad $> .2$ mellan psykologisk kontroll från pappan och ungdomars affektiva välbefinnande och mellan psykologisk kontroll från mamman och ungdomars affektiva välbefinnande. Dessutom visade sig psykologisk kontroll från pappan samvariera negativt med ungdomars livstillfredsställelse medan det för mammans psykologiska kontroll och ungdomars livstillfredsställelse inte framkom något signifikant samband.

En av denna studies frågeställningar var att på en deskriptiv nivå jämföra huruvida det fanns några skillnader mellan hur föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll från mamman respektive pappan samvarierar med ungdomars affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. Som utgångspunkt användes den relativt höga jämställdheten mellan könen i Sverige och lagstiftningar kring föräldraledighet i kombination med en generös föräldraförsäkring. Resonemanget gällande föräldraledighet faller delvis då dessa ungdomar uppfostrades under tidigt 2000-tal. Dessutom är jämställdhetsmätningen från år 2013 och fler avstämningspunkter under ungdomens liv har inte tagits hänsyn till gällande jämställdhet. Mätningen som genomfördes avsåg dock att fånga ungdomens upplevelse av de

olika variablerna i relativ nutid men det är fortfarande omöjligt att besvara vilken period i ungdomens liv som denne avsåg vid ögonblicket för besvarandet av enkäten. Om det nu är så att jämställdhet mellan könen inte slagit igenom och påverkat resultaten från denna mätning, hur kommer det sig då att pappans beteende samvarierar i högre utsträckning än mammans på efterfrågade variabler? Skulle det kunna vara så att pappan och mamman inte bedöms utifrån samma skala? En allmän uppfattning baserat på traditionella könsroller gör rådande att män är mindre emotionella och omvårdande än kvinnor som tvärtemot förväntas vara emotionella och omvårdande. Skulle det kunna vara så att pappans emotionella stöd förstoras och värderas annorlunda med bakgrund av dessa traditionella könsroller? En pappa som är föräldraledig och deltar flitigt i barnets uppfostran anses ”duktig” utöver det vanliga medan det anses fullkomligt normalt att mamman tar hand om sina barn. Dessa frågor måste än så länge betraktas som hypoteser för framtida undersökningar, men talar för möjligheten att det skiljer sig mellan hur mammans respektive pappans föräldrabetende påverkar ungdomar.

Antagandet att flickors affektiva välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor visar starkare samband med föräldrabetendena emotionellt stöd och psykologisk kontroll jämfört med pojkars resultat på dessa variabler visade sig stämma till stor del. För flickor korrelerade emotionellt stöd från föräldrarna med affektivt välbefinnande, livstillfredsställelse och depressiva känslor. Dessutom korrelerade föräldrabetendet psykologisk kontroll negativt med flickors affektiva välbefinnande och livstillfredsställelse. För pojkarna fanns inga signifikanta samband med någon av variablerna. En tidigare studie av Tomori et al. (2000) påvisade att flickor i högre grad än pojkar kände sig känslomässigt påverkade av konflikter med sina föräldrar. En annan studie som ger indikation på att flickor påverkas mer negativt av problem i relationer undersökte relationell aggression. Studien visade att flickor verkar påverkas mer negativt av att utsättas för relationell aggression än pojkar och att de även ansåg att deras vänskapsrelationer tog mer skada av att utsättas för relationell aggression jämfört med pojkar (Goldstein & Tisak, 2004). Denna studies resultat ligger i linje med tidigare forskning som tyder på att flickor tycks lägga större vikt vid relationer jämfört med pojkar.

Sammanfattningsvis har denna studie bidragit till att fastställa att sambanden mellan upplevt emotionellt stöd från föräldrarna och variablerna affektivt välbefinnande och livstillfredsställelse

som tidigare uppvisats i studier genomförda i andra länder även tycks kunna generaliseras till svenska förhållanden. Tidigare fastställda samband gällande ungdomars välmående och samband med föräldrars beteende har till stor del bekräftats i denna studie. Studiens deskriptiva jämförelser har även visat indikationer på att mammans respektive pappans föräldrabetende inverkar olika på ungdomars välmående vilket ger uppslag till framtida studier. Ett annat förslag till framtida studier är också att genomföra en longitudinell studie med ett något större urval för att även kunna fastställa orsakssamband.

Kunskapen som genererats genom denna studie är att föräldrabetendet emotionellt stöd har ett positivt samband med ungdomars välmående och ett negativt samband med depressiva känslor. Föräldrabetendet psykologisk kontroll har ett negativt samband ungdomars välmående.

Referenser

- Aron, A., Coups, E.J. & Aron, E.N. (2013). *Statistics for psychology*. (6. ed., International ed.) Boston, [Mass.]: Pearson.
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child Development*, 67(6), 3296-3319. Retrieved from <https://ezproxy.hkr.se/login?url=http://search.proquest.com/?url=http://search.proquest.com/docview/619053455?accountid=11907>
- Barber, B. K., Stolz, H. E., & Olsen, J. A. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture, and method: V. assessing relevance across culture: Cross-national replications. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70(4), 21-25. doi:10.1111/j.1540-5834.2005.00367.x
- Barber, B. K., Xia, M., Olsen, J. A., McNeely, C. A., & Bose, K. (2012). Feeling disrespected by parents: Refining the measurement and understanding of psychological control. *Journal of Adolescence*, 35(2), 273-287. doi:10.1016/j.adolescence.2011.10.010
- Biswas-Diener, R., Vittersø, J., & Diener, E. (2010). The danish effect: Beginning to explain high well-being in denmark. *Social Indicators Research*, 97(2), 229-246. doi:10.1007/s11205-009-9499-5
- Brülde, B. (2007). *Lycka och lidande: begrepp, metod och förklaring*. (1. ed.) Lund: Studentlitteratur.
- David, S.A., Boniwell, I. & Ayers, A.C. (red.) (2013). *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press.

- Deniz, M. E., Karakuş, Ö., Traş, Z., Eldeleklioğlu, J., Özyeşil, Z., & Hamarta, E. (2013). Parental attitude perceived by university students as predictors of subjective well-being and life satisfaction. *Psychology, 4*(3), 169-173. doi:10.4236/psych.2013.43025
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment, 49*(1), 71-75. Retrieved from <https://ezproxy.hkr.se/login?url=http://search.proquest.com/?url=http://search.proquest.com/docview/617061893?accountid=11907>
- Diener, E., & Ryan, K. (2009). Subjective well-being: A general overview. *South African Journal of Psychology, 39*(4), 391-406. Retrieved from <https://ezproxy.hkr.se/login?url=http://search.proquest.com/?url=http://search.proquest.com/docview/761406945?accountid=11907>
- Dwairy, M. (2004). Parenting styles and mental health of arab gifted adolescents. *Gifted Child Quarterly, 48*(4), 275-286. doi:10.1177/001698620404800403
- European Institute for Gender Equality. (2013). *Gender Equality Index Report*. Italy: European Institute for Gender Equality. doi:10.2839/99105
- Fors, F. (2012). *Lycklig?: sju studier om välbefinnandets och livstillfredsställelsens bestämningsfaktorer*. Diss. Umeå : Umeå universitet, 2012. Umeå.
- Goldstein, S. E., & Tisak, M. S. (2004). Adolescents' outcome expectancies about relational aggression within acquaintanceships, friendships, and dating relationships. *Journal of Adolescence, 27*(3), 283-302. doi:10.1016/j.adolescence.2003.11.007
- Kaltiala-Heino, R., Rimpelä, M., Rantanen, P., & Laippala, P. (2001). Adolescent depression: The role of discontinuities in life course and social support. *Journal of Affective Disorders, 64*(2-3), 155-166. doi:10.1016/S0165-0327(00)00233-0
- Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin, 131*(6), 803-855. doi:10.1037/0033-2909.131.6.803
- Maynard, M. J., & Harding, S. (2010). Perceived parenting and psychological well-being in UK ethnic minority adolescents. *Child: Care, Health and Development, 36*(5), 630-638. doi:10.1111/j.1365-2214.2010.01115.x
- Milevsky, A., Schlechter, M., Netter, S., & Keehn, D. (2007). Maternal and paternal parenting styles in adolescents: Associations with self-esteem, depression and life-satisfaction. *Journal of Child and Family Studies, 16*(1), 39-47. doi:10.1007/s10826-006-9066-5
- Piko, B. F., Kovacs, E., & Fitzpatrick, K. M. (2009). What makes a difference? understanding the role of protective factors in hungarian adolescents' depressive symptomatology. *European Child & Adolescent Psychiatry, 18*(10), 617-624. doi:10.1007/s00787-009-0022-y

- Piko, B. F., Luszczynska, A., & Fitzpatrick, K. M. (2013). Social inequalities in adolescent depression: The role of parental social support and optimism. *International Journal of Social Psychiatry, 59*(5), 474-481. Retrieved from <https://ezproxy.hkr.se/login?url=http://search.proquest.com/?url=http://search.proquest.com/docview/1429643840?accountid=11907>
- Schiffrin, H. H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K. A., Erchull, M. J., & Tashner, T. (2014). Helping or hovering? the effects of helicopter parenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies, 23*(3), 548-557. doi:10.1007/s10826-013-9716-3
- Shek, D. T. (2002). The relation of parental qualities to psychological well-being, school adjustment, and problem behavior in chinese adolescents with economic disadvantage. *American Journal of Family Therapy, 30*(3), 215-230. doi:10.1080/019261802753577548
- Şimşek, Ö. F., & Demir, M. (2013). Parental support for basic psychological needs and happiness: The importance of sense of uniqueness. *Social Indicators Research, 112*(3), 661-678. doi:10.1007/s11205-012-0075-z
- Socialstyrelsen. (2009). *Folkhälsorapport från 2009*. Västerås: Socialstyrelsen. Retrieved from <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8495/2009-126-71.pdf>
- Stankov, L. (2013). Depression and life satisfaction among european and confucian adolescents. *Psychological Assessment, 25*(4), 1220-1234. doi:10.1037/a0033794
- Suldo, S. M., & Huebner, E. S. (2004). The role of life satisfaction in the relationship between authoritative parenting dimensions and adolescent problem behavior. *Social Indicators Research, 66*(1-2), 165-195. doi:10.1023/B:SOCI.0000007498.62080.1e
- Tomori, M., Zalar, B., & Plesnicar, B. K. (2000). Gender differences in psychosocial risk factors among slovenian adolescents. *Adolescence, 35*(139), 431-443. Retrieved from <https://ezproxy.hkr.se/login?url=http://search.proquest.com/?url=http://search.proquest.com/docview/619509752?accountid=11907>
- Västhjäll, D., Friman, M., Gärling, T., & Kleiner, M. (2002). The measurement of core affect: A swedish self-report measure derived from the affect circumplex. *Scandinavian Journal of Psychology, 43*(1), 19-31. doi:10.1111/1467-9450.00265

Bilaga

Högskolan Kristianstad

Hej!

Vi heter Mattias och Malin och studerar psykologi på Högskolan Kristianstad. Under vårterminen skriver vi vår examensuppsats som bygger på en enkätundersökning som du nu erbjuds att delta i.

Att leva ett gott liv och att vara lycklig har blivit allt viktigare för oss människor och forskningen kring vad som påverkar lyckan intresserar allt fler människor världen över.

Syftet med vår uppsats är därför att undersöka om det finns något samband mellan föräldrabeteenden, depressiva känslor och känslor av lycka och välmående.

Målgruppen för vår undersökning är gymnasieelever.

Undersökningen genomförs på lektionstid och är helt anonym och dina svar går inte att spåra till dig.

För dig personligen innebär enkäten nog vare sig fördelar eller risker, men dina svar är viktiga för att vi ska kunna fullfölja vår studie och bidra med information till forskningen.

OBS. Det är helt frivilligt att delta, och du kan alltid avbryta din medverkan. Om du inte vill delta i undersökningen eller väljer att avbryta enkäten kommer din lärare erbjuda dig andra uppgifter som du kan utföra i klassrummet under tystnad.

Resultaten av undersökningen kommer att publiceras i databasen DiVA på www.hkr.se. Vi hoppas att hinna med detta innan midsommar.

Tack på förhand för din medverkan!
Mattias Ipsonius och Malin Knutsson

Kontakt:

Mattias Ipsonius
mattias.ipsonius@gmail.com
Tfn. 0709-793046

Malin Knutsson
knutsson_m@hotmail.com
Tfn. 0709-999769

Ansvarig uppsatshandledare:

J. Gowert Masche, docent i psykologi
Universitetslektor vid Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad, www.hkr.se/gowert-masche
Tfn. 044-20 38 37
E-post: gowert.masche@hkr.se

A	Här är några inledande frågor.
----------	---------------------------------------

1. Vilket kön är du? ☐ 1 Pojke ☐ 2 Flicka	2. Hur gammal är du? _____
---	-----------------------------------

När enkäten frågar efter din ”mamma och pappa”, tänk då på de vuxna som du tycker spelar den största rollen i ditt liv. Oftast är det de vuxna som du bor ihop med, men det kan även vara en förälder som bor någon annanstans.

B	Här är några frågor om hur du har det med dina föräldrar.
----------	--

Vem är det som du tänker på när du besvarar frågorna nedan angående dina föräldrar?

Med ”mamma” menar jag i denna enkät... ☐ 1 Min biologiska mamma ☐ 2 Min styvmor, pappas sambo eller liknande ☐ 3 Min adoptivmamma eller fostermamma ☐ 4 Någon annan kvinnlig vuxen	Med ”pappa” menar jag i denna enkät... ☐ 1 Min biologiska pappa ☐ 2 Min styvfår, mammas sambo eller liknande ☐ 3 Min adoptivpappa eller fosterpappa ☐ 4 Någon annan manlig vuxen
---	---

Ringa in den siffra som du tycker bäst beskriver varje påstående som avser din mamma eller den personen som har rollen som mamma i ditt liv.

Ringa därefter in den siffra som du tycker bäst beskriver varje påstående som avser din pappa eller den personen som har rollen som pappa i ditt liv.

Min mamma/pappa är en person som...	Mamma eller någon som har rollen som mamma i mitt liv				Pappa eller någon som har rollen som pappa i mitt liv			
	Stämmer inte alls	Stämmer dåligt	Stämmer någorlunda	Stämmer precis	Stämmer inte alls	Stämmer dåligt	Stämmer någorlunda	Stämmer precis
1) får mig att må bättre efter att ha pratat om mina bekymmer med dem.	0	1	2	3	0	1	2	3
2) hånar mig eller förminskar mig (t.ex. genom att säga att jag är dum, värdelös).	0	1	2	3	0	1	2	3
3) ler mot mig mycket ofta.	0	1	2	3	0	1	2	3
4) kan få mig att må bättre när jag är upprörd.	0	1	2	3	0	1	2	3
6) skämmer ut mig offentligt (t.ex. inför mina vänner).	0	1	2	3	0	1	2	3
7) tycker om att göra någonting tillsammans med mig.	0	1	2	3	0	1	2	3
8) muntrar upp mig när jag är ledsen.	0	1	2	3	0	1	2	3

Min mamma/pappa är en person som...	Mamma eller någon som har rollen som mamma i mitt liv				Pappa eller någon som har rollen som pappa i mitt liv			
	Stämmer inte alls	Stämmer dåligt	Stämmer någorlunda	Stämmer precis	Stämmer inte alls	Stämmer dåligt	Stämmer någorlunda	Stämmer precis
9) ger mig mycket omsorg och uppmärksamhet	0	1	2	3	0	1	2	3
10) inte respekterar mig som person (t.ex. genom att inte låta mig tala, genom att föredra andra framför mig).	0	1	2	3	0	1	2	3
11) låter mig känna som om jag vore den viktigaste människan i deras liv.	0	1	2	3	0	1	2	3
12) inkräktar på mitt privatliv (t.ex. genom att gå in i mitt rum eller titta igenom mina saker).	0	1	2	3	0	1	2	3
13) tycker att det är viktigt att visa sin kärlek till mig.	0	1	2	3	0	1	2	3
14) försöker att ge mig skuld känslor för någonting jag har gjort eller som de tycker att jag borde göra.	0	1	2	3	0	1	2	3
15) förväntar sig för mycket av mig (t.ex. att prestera bättre i skolan, att vara en bättre människa).	0	1	2	3	0	1	2	3
16) berömmar mig ofta.	0	1	2	3	0	1	2	3
17) ofta jämför mig med någon annan på ett orättvist sätt (t.ex. med min bror eller syster, med sig själv)	0	1	2	3	0	1	2	3
18) det går lätt att prata med.	0	1	2	3	0	1	2	3
19) ofta ignorerar mig (t.ex. genom att gå ifrån mig, genom att inte bry sig om mig).	0	1	2	3	0	1	2	3

C	Här kommer några frågor om hur du mår.
----------	---

Välj det påstående som passar bäst in på dig. **Välj endast ett alternativ på varje fråga!**

1	0 Jag känner mig ledsen då och då 1 Jag känner mig ofta ledsen 2 Jag känner mig alltid ledsen
2	0 Ingenting kommer någonsin att gå bra för mig i livet 1 Jag är inte säker på om det kommer att gå bra för mig i livet 2 Det kommer att gå bra för mig i livet
3	0 Det mesta jag gör är OK. 1 Jag gör många saker som är OK 2 Jag gör allt fel
4	0 Jag hatar mig själv 1 Jag tycker inte om mig själv 2 Jag gillar mig själv
5	0 Jag känner för att gråta varje dag 1 Jag känner ofta för att gråta 2 Jag känner för att gråta någon gång ibland
6	0 Saker bekymrar mig hela tiden 1 Saker bekymrar mig ofta 2 Saker bekymrar mig någon gång ibland
7	0 Mitt utseende är okej 1 Det finns några dåliga saker med mitt utseende 2 Jag är ful
8	0 Jag känner mig inte ensam 1 Jag känner mig ofta ensam 2 Jag känner mig alltid ensam
9	0 Jag har gott om vänner 1 Jag har några vänner, men jag önskar att jag hade fler vänner 2 Jag har inga vänner
10	0 Ingen älskar mig på riktigt 1 Jag är inte säker på om någon älskar mig 2 Jag är säker på att någon älskar mig

D Här kommer några frågor om hur du känt dig den senaste veckan.

Nedan följer ord som beskriver olika typer av känslor. Kryssa i hur ofta du upplevde dessa olika känslor under den senaste veckan.

Välj det korrekta svaret för varje punkt:	Inte alls			Halva tiden			Hela tiden
Glad, Munter, Belåten	0	1	2	3	4	5	6
Ledsen, Nedstämd, Missnöjd	0	1	2	3	4	5	6
Avspänd, Lugn, Avslappnad	0	1	2	3	4	5	6
Spänd, Orolig, Nervös	0	1	2	3	4	5	6
Engagerad, Intresserad, Optimistisk	0	1	2	3	4	5	6
Uttråkad, Oengagerad, Pessimistisk	0	1	2	3	4	5	6
Aktiv, Vaken, Pigg	0	1	2	3	4	5	6
Passiv, Sömning, Slö	0	1	2	3	4	5	6
Bra, Positiv, Behagligt	0	1	2	3	4	5	6
Dåligt, Negativt, Obehagligt	0	1	2	3	4	5	6

E Avslutningsvis vill vi veta hur du värderar ditt liv som helhet.

Nedan finns fem påståenden som du kan hålla med om eller inte hålla med om. För varje påstående markerar du till vilken grad du håller med om det genom att ringa in det nummer från skalan 0-6 som bäst stämmer överens med vad du tycker.

Välj det korrekta svaret för varje fråga:	Instämmer inte alls	Instämmer inte	Instämmer inte helt	Varken instämmer eller inte	Instämmer på ett ungefär	Instämmer	Instämmer helt
1) Det mesta i mitt liv är så som jag skulle vilja ha det.	0	1	2	3	4	5	6
2) Förutsättningarna för mitt liv är utmärkta.	0	1	2	3	4	5	6
3) Jag är nöjd med mitt liv.	0	1	2	3	4	5	6
4) Så här långt har jag fått de saker jag anser viktiga i livet.	0	1	2	3	4	5	6
5) Om jag kunde leva om mitt liv, skulle jag inte ändra någonting.	0	1	2	3	4	5	6